

Byggnadsminnesförklaring av Westmans villa, Professorn 10,
Nationsgatan 3 i Lund.

Sedan fråga väckts att förklara fastigheten Professorn 10, Westmans villa, i Lund för byggnadsminne har meddelande härom översänts till fastighetsregistermyndigheten den 3-november 1993. Förslag till skyddsföreskrifter har upprättats. Föreskrifterna har godkänts av fastighetsägaren. Lunds kommun har inget att erinra mot byggnadsminnesförklaringen.

Westmans villa ligger i centrala Lund i den sk Professorsstaden. I kvarterets norra del mot Tunavägen ligger två stora villor från 1910. De fyra tomterna söder därom köptes 1919 av professor Ernst Kock. Då ägdes redan tomt nummer 12 av Elisabeth Kock, och tomterna som kallades för Kockska trädgården utnyttjades för äppelodling. De såldes 1938 och på nummer 8 och nummer 9 uppfördes åren därpå två hus ritade av Hans Westman. Båda dessa hus uppfattas fortfarande som moderna trots att de nu är över 50 år gamla. Huset på Professorn 10 uppförde Hans Westman som sin egen bostad kombinerad med ateljé.

Westmans villa består av en bostadsdel med en tydligt avskild kontorsdel utan direktkommunikation däremellan. Kontorsdelen, som innehöll Westmans eget arkitektkontor, är tillbyggd några gånger av Westman själv och tillbyggnaderna utgör en fortsättning av den ursprungliga byggnaden.

Westmans villa är sammansatt av flera olika byggnadsdelar med varierande höjd. Fasaderna är klädda med gult tegel med dominerande inslag av stående och liggande vitmålad lockpanel. Fönsterbågarna är av teak med vitmålade karmar. Det flacka taket är pappklätt. Karaktäristiska modernistiska drag i byggnaden är den horisontella husformen och de stora perspektivfönstren i liggande eller kvadratisk format, de flacka taken, det höga stående fönstret på gaveln, den öppna planlösningen och vardagsrummets stora, luftiga volym i två våningar. Samverkan mellan byggnaden och trädgården, där pergolan och den röda muren är viktiga inslag, är påfallande och utgör en fortsättning på den inre, öppna planlösningen.

LÄNSSTYRELSEN
Malmöhus län
Beslutet har vunnit
läga kraft

Malmö den 26/7 94/ka

LÄNSSTYRELSEN
Malmöhus län
Kulturmiljöenheten
040 - 14 61 80

BESLUT

1994-06-14

221-13048/93

Delg kvitto

Bostadsdelen i väster innehåller en storstuga i två våningar (5 meters takhöjd) med ett något utkragat fönsterparti som är vikt över taket. Från den södra delen av storstugan som kallas blomsterrummet, med golv av havsblå mosaik, leder en dörr ut till trädgården. I storstugans östra del finns en öppen spis. På andra våningen finns sovrum med inbyggda garderober, badrum och en mot storstugan öppen hall med öppen spis samt utgång till balkongen som liksom blomsterrummet har blått mosaikgolv. Samtliga innertak är panelklädda. Sovrum och övre våningens hall har takarmatur i glas bevarad. På andra våningens hallvägg, i öster, sitter en ribbstol, ett uttryck för tidens medvetenhet om sundhet och hälsa. Den har varit flitigt i bruk och vittnar också om Westmans stora personliga intresse för detta.

Interiört är detaljerna enkla men genomarbetade, t ex ståltrappan med dess smäckra räcken. Golvparketten i storstugan är lagd i ett vackert ruttmönster som anknyter till pergolans stenbeläggning. Materialverkan i byggnaden, både in- och utvändigt, är mycket mer betonad än vad som var vanligt i den tidigaste modernismens bebyggelse. Pergolans röda tegelvägg fortsätter med samma murningsmönster in längs hela hallens östvägg som avgränsar köksavdelningen. Norra hallväggen består av fyrkantiga glasbetongblock från golv till tak. Till detta kommer de kraftfulla färgerna, framförallt blått som Westman använt i interiörerna. Westman har själv blandat den blå färgen som går under namnet Westmanblått och som bl a återfinns i storstugans och övre hallens tak. De putsade väggarna i storstugan och takpaneler i alla rum, utom storstugans, är målade i en ljusgrå färg, så kallad Westmanvitt, rent vitt fick inte förekomma.

Den svenska funktionalisterna använde ofta kraftfulla färger i sina interiörer, men det är sällan som dessa färger har fått bestå när byggnaderna genomgått olika förändringar. Byggnaden, som är mycket välbevarad, har således kvar sådana unika kvaliteter.

Westmans villa är ett fint exempel på modernism med förankring i den sydsvenska traditionen och är ett utmärkt exempel på den sena 1930-talsmodernismen i Sverige, som är en utveckling av den renodlade funktionalismen. Här får material och textur komma till uttryck, vilket ofta ger en förankring i den inhemska traditionen. Westmans villa som varit i samma ägo fram till dags dato är oförändrad och välbevarad exteriört och interiört vilket är ovanligt när det gäller villor från den här tiden.

Trädgården är enkel med en stor öppen och lättskött gräsplan och gamla fruktträd. Westman tyckte om att ha trädgården lite "vild" och gräset slogs under många år med lie. Mitt på gräsplanen står en flaggstång. Mot gatan planterades en hagtornshäck som idag är ca 2 m hög och klippt. Grindens träribbor i rutnätsmönster går igen i balkongräcket på kontorsdelen. I trädgårdens nordvästra hörn finns en av Westman egenhändigt murad naturstensmur. Små nischer i muren är "avsedda för värdesaker och flaskor". Den runda bassängen är konformad för att den inte skulle skadas vid bottenfrysning. Insidan är klädd med blå mosaikplattor av samma typ som blomsterrummets och balkongens golv.

Hans Westman var en av de skickligare arkitekterna från mellan- och efterkrigstiden i Sverige.

Villan är i gällande detaljplan (laga kraft 1993-07-12) markerad med q (kulturhistoriskt värdefull byggnad).

Länsstyrelsen anser att Westmans villa, Professorn 10 i Lunds stad och kommun har sådant kulturhistoriskt värde att en byggnadsminnesförklaring är väl motiverad. Med stöd av 3 kap 2 § lagen om kulturminnen mm (KML 1988:950) beslutar Länsstyrelsen att följande skyddsföreskrifter skall gälla.

1. Byggnaden med trädgårdsmur som markerats på bifogad karta (bil 2) får inte rivras, flyttas eller till sin exteriör byggas om eller på annat sätt förändras. Ingrepp får inte göras i byggnadens stomme.

2. I de delar av byggnaden som kryssmarkerats på bifogade planritningar (bil 3) får planlösningen inte ändras. Ingrepp i eller ändring av den fasta inredningen eller av ursprungliga ytskikt och kulörer får inte göras. Med fast inredning menas även fönsterbänkar, radiatorer, fast spegel i entréhall och ribbstol. Ursprungliga belysningsknappar och elektriska vägguttag får inte tas bort.

3. Byggnaden och trädgårdsmur skall underhållas så att de inte förfaller. Vård och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Underhållet skall ske med material och metoder som är väl beprövade och anpassade till byggnadens egenart.

4. Det område som på situationsplanen (bil 2) avgränsats med streckad linje får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras.

5. Trädgården skall skötas i enlighet med av Länsstyrelsen godkänd plan.

Länsstyrelsen lämnar råd i fråga om underhållet av huset.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § KML lämna tillstånd till att byggnaden ändras i strid mot skyddsföreskrifterna.

Beslutet i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Ann-Cathrine Haglund jämte ledamöterna Bo Arvidson, Bertil Bengtsson, Thorvald Frostemark, Inge Garstedt, Bror Hansson, Vera Håkansson, Britt-Marie Lindkvist, Karl Lindström, Sten Norin, Ronny Olander, Mats Svanberg och Bengt Svensson.

I beslutet deltog även plandirektör Ulf Åberg, byrådirektör Sigvard Göransson, byrådirektör Tommy Wegbratt, 1:e länsassessor Christina Cinthio och länsantikvarie Carin Bunte, föredragande.

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten, se bifogad anvisning.

SSTYRELSEN
Lunds län
Kulturmiljöenheten
221 61 80

BESLUT

1994-06-14
Delg kvitto

221-13048/93

Ann-Cathrine Haglund

Carin Bunte

Bilagor

- 1 Översiktskarta
- 2 Situationsplan
- 3 Ritningar
- 4 Hur man överklagar

Sändlista

Riksantikvarieämbetet X

Lunds kommun, byggnadsnämnden
Kulturen i Lund, stadsantikvarien
Skånes Hembygdsförbund
Fastighetsregistermyndigheten i Lund (laga kraft)
planenheten
juridiska enheten
kulturmiljöenheten